

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 178 (XXII) — Nr. 546

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 4 august 2010

SUMAR

	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 774 din 3 iunie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	2–3
Decizia nr. 835 din 22 iunie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	3–5
Decizia nr. 890 din 6 iulie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal	5–6
Decizia nr. 919 din 6 iulie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	7–8
Decizia nr. 948 din 6 iulie 2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. c) și art. 8 ¹ din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru	8–10
★	
Opinie separată	11–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 774

din 3 iunie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale

Augustin Zegrean	— președinte
Nicolae Cochinescu	— judecător
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Simona Ricu	— procuror
Benke Károly	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, excepție ridicată de Societatea Comercială „Belona 2001” — S.R.L. din Drobeta-Turnu Severin în Dosarul nr. 4.426/101/2007 al Curții de Apel Craiova — Secția comercială.

La apelul nominal răspunde partea Ana Pătrașcu, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul părții prezente, care apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Reprezentantul Ministerului Public apreciază că excepția ridicată este inadmisibilă, întrucât vizează aspecte ce țin de interpretarea și aplicarea legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 14 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 4.426/101/2007, **Curtea de Apel Craiova — Secția comercială a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Belona 2001” — S.R.L. din Drobeta-Turnu Severin într-o cauză având ca obiect retragere asociat.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile criticate nu apără proprietatea privată a societăților comerciale, întrucât procedura stabilirii drepturilor convenite asociatului retras se desfășoară fără participarea societății comerciale și poate avea drept consecință prejudicierea acesteia prin majorarea nejustificată a drepturilor asociatului retras sau chiar a creditorilor societății comerciale, prin înțelegerea frauduloasă dintre asociați. Se mai susține că textul criticat nu stabilește modalitatea de acordare a drepturilor convenite asociatului retras și nici criteriile minimale pentru determinarea cuantumului acestor drepturi de către instanța de judecată, de către asociați sau de către experți. În acest mod, se ajunge la atribuirea unor bunuri proprietate a societății comerciale asociatului retras.

Curtea de Apel Craiova — Secția comercială, contrar art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins:

„Drepturile asociatului retras, convenite pentru părțile sale sociale, se stabilesc prin acordul asociaților ori de un expert desemnat de aceștia sau, în caz de neînțelegere, de tribunal.”

Dispozițiile constituționale invocate sunt cele ale art. 44 alin. (2) privind dreptul de proprietate privată.

Examinând excepția de neconstituționalitate și dispozițiile legale criticate, prin raportare la prevederile constituționale invocate, Curtea constată următoarele:

Textul legal criticat prevede modalitatea de stabilire a drepturilor convenite asociatului retras. Se observă că sunt instituite trei modalități prin care se poate efectua această operațiune juridică, fiecare dintre acestea având specificitatea sa. Însă toate aceste trei modalități țin cont de calitatea celui ce se retrage, și anume asociat, și de calitatea aceluia cu care negociază, și anume asociați.

Dacă aceștia din urmă majorează nejustificat cuantumul drepturilor aferente asociatului retras nu numai că nu încalcă dreptul de proprietate privată al societății comerciale, ci, din contră, dispun de acesta din moment ce sunt asociați ai societății comerciale. Prin urmare, textul de lege criticat reprezintă o expresie a dreptului asociaților de a dispune, în mod liber, cu privire la bunurile societății comerciale la care sunt asociați. În caz contrar, am asista la o îngrădire a dreptului acestora de dispoziție, ceea ce ar echivala cu o limită adusă dreptului lor de proprietate asupra părților sociale pe care le dețin la societatea comercială în cauză.

Se mai invocă în susținerea criticii de neconstituționalitate faptul că o atare operațiune juridică se poate efectua în fraudă creditorilor, însă, și în această ipoteză există remedii juridice, și anume creditorii pot cere deschiderea procedurii insolvenței și, în cadrul procedurii, se poate face aplicarea art. 79 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, potrivit căruia *„administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul poate introduce la judecătorul-sindic acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii”*.

În fine, referitor la critica de neconstituționalitate potrivit căreia art. 226 alin. (3) din lege nu stabilește modalitatea de

acordare a drepturilor cuvenite asociatului retras și nici criteriile minimale pentru determinarea cuantumului acestor drepturi, Curtea constată că o atare chestiune vizează aplicarea legii și nu ține de constituționalitatea acesteia. Mai mult, în măsura în

care autorul excepției dorește prevederea expresă a unor asemenea criterii în textul de lege, se observă că numai legiuitorul este competent să modifice sau să completeze un text de lege, și nu Curtea Constituțională.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, excepție ridicată de Societatea Comercială „Belona 2001” — S.R.L. din Drobeta-Turnu Severin în Dosarul nr. 4.426/101/2007 al Curții de Apel Craiova — Secția comercială.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 3 iunie 2010.

PREȘEDINTE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 835

din 22 iunie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Simona Ricu	— procuror
Benke Károly	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, excepție ridicată de Societatea Comercială „F.A.C. EST” — S.R.L. din Pribilești în Dosarul nr. 1.262/100/2008 al Curții de Apel Cluj — Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Magistratul-asistent referă asupra faptului că în dosar a fost depusă o cerere din partea apărătorului autorului excepției prin care solicită Curții Constituționale acordarea unui nou termen de judecată datorită volumului mare de activitate pe care îl are în Cluj-Napoca.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea cererii formulate.

Deliberând, Curtea Constituțională respinge cererea de amânare, deoarece nu s-au învederat motive temeinice care să justifice acordarea unui nou termen.

Cauza este în stare de judecată.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 2 decembrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 1.262/100/2008, **Curtea de Apel Cluj — Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale**, excepție ridicată de Societatea Comercială „F.A.C. EST” — S.R.L. din Pribilești într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului formulat împotriva unei sentințe prin care a fost admisă cererea de retragere a unui asociat din societatea cu răspundere limitată care a ridicat prezenta excepție de neconstituționalitate.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că prevederile criticate sunt neconstituționale, întrucât nu respectă principiul simetriei juridice, în sensul că retragerea asociatului nu ar trebui să fie posibilă decât pe baza acordului dintre asociați din moment ce societatea a fost constituită tot în baza unui atare acord. Or, intervenția instanței de judecată în procedura de retragere a asociatului este de natură să încalce dreptul constituțional de asociere. Se consideră că, în această privință, societățile cu răspundere limitată ar trebui să aibă același regim juridic cu societățile pe acțiuni și, prin urmare, art. 226 din lege să nu își găsească aplicabilitatea în raport cu acestea.

Se consideră că existența unei sigure căi de atac în această materie încalcă art. 53 din Constituție, iar posibilitatea asociatului de a solicita bunuri din societate, odată cu retragerea sa, este de natură a leza patrimoniul societății în cauză.

Curtea de Apel Cluj — Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal apreciază că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile legale criticate sunt constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 226 alin. (1) lit. c), alin. (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 1.066 din 17 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, care au următorul cuprins:

„(1) *Asociatul în societatea în nume colectiv, în comandită simplă sau în societatea cu răspundere limitată se poate retrage din societate: [...]*

c) în lipsa unor prevederi în actul constitutiv sau când nu se realizează acordul unanim asociatul se poate retrage pentru motive temeinice, în baza unei hotărâri a tribunalului, supusă numai recursului, în termen de 15 zile de la comunicare.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) lit. c), instanța judecătorească va dispune, prin aceeași hotărâre, și cu privire la structura participării la capitalul social a celorlalți asociați.

(3) Drepturile asociatului retras, convenite pentru părțile sale sociale, se stabilesc prin acordul asociaților ori de un expert desemnat de aceștia sau, în caz de neînțelegere, de tribunal.”

Dispozițiile constituționale invocate sunt cele ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea, ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, ale art. 40 alin. (1) privind dreptul de asociere, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 53 alin. (1) privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau ale unor libertăți și ale art. 129 privind căile de atac. De asemenea, se susține că sunt încălcate și prevederile art. 1 din Protocolul adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ale art. 17 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și ale art. 17 pct. 1 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Dreptul de asociere, reglementat de art. 40 din Constituție, pe de o parte, nu obligă cetățenii să se asocieze sau să continue asocierea, iar, pe de altă parte, nu obligă nicio asociație de a admite în rândurile sale un individ cu care nu dorește să se asocieze. Raportat la cauza de față, Curtea observă că autorul excepției dorește ca în materia societăților comerciale retragerea asociatului să se realizeze numai cu acordul

asociaților, prin respectarea principiului simetriei juridice, ținând cont de faptul că la constituirea societății cu răspundere limitată a existat, în acest sens, un acord al asociaților.

Or, acest lucru ar însemna că, în lipsa voinței tuturor asociaților, retragerea unui asociat să fie imposibilă, acesta fiind practic obligat să își continue asocierea, împotriva voinței sale. În acest caz, s-ar ajunge la încălcarea art. 40 din Constituție, libertatea de voință a cetățenilor fiind, practic, anulată, ceea ce este inadmisibil.

Astfel, cu titlu de principiu, se observă că nimeni nu poate fi obligat de către terți să continue o asociere împotriva voinței sale.

În această situație, legiuitorul este în drept să reglementeze o procedură de retragere a asociatului din cadrul societății cu răspundere limitată. Desigur, retragerea asociatului trebuie să aibă la bază „*motive temeinice*” pentru a nu impieta, în final, asupra securității circuitului comercial. Aceste motive temeinice vor fi stabilite și apreciate de către instanța de judecată.

II. Curtea, de principiu, a statuat că „nicio dispoziție constituțională și niciun instrument juridic internațional nu stabilesc câte grade de jurisdicție și câte căi de atac trebuie să existe pentru înfăptuirea justiției în diferite categorii de cauze, astfel încât existența numai a unei singure căi de atac nu aduce nicio atingere dreptului de acces liber la justiție. În considerarea acestui aspect, Curtea constată că art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale presupune doar existența posibilității efective de a supune judecării unei instanțe naționale cazul violării unui drept consacrat de convenție (*Cauza Kudla împotriva Poloniei, 2000*) și, în consecință, „nu impune un anumit număr al gradelor de jurisdicție sau un anumit număr al căilor de atac” (Decizia Curții Constituționale nr. 288 din 3 iulie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 560 din 5 august 2003) — a se vedea și Decizia nr. 786 din 7 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 11 din 8 ianuarie 2007.

Accesul la structurile jurisdicționale și la mijloacele procedurale, inclusiv la căile de atac, se face cu respectarea regulilor de competență și procedura de judecată stabilite de lege.

III. Textul art. 226 alin. (3) din lege prevede modalitatea de stabilire a drepturilor convenite asociatului retras. Se observă că sunt instituite trei modalități prin care se poate efectua această operațiune juridică, fiecare dintre acestea având specificitatea sa. Însă, toate aceste trei modalități țin cont de calitatea celui ce se retrage, și anume asociat, și de calitatea aceluia cu care negociază, și anume asociați.

Dacă aceștia din urmă majorează nejustificat cuantumul drepturilor aferente asociatului retras nu numai că nu încalcă dreptul de proprietate privată al societății comerciale, ci, din contră, dispun de acesta din moment ce sunt asociați ai societății comerciale. Prin urmare, textul de lege criticat reprezintă o expresie a dreptului asociaților de a dispune, în mod liber, cu privire la bunurile societății comerciale la care sunt asociați. În caz contrar, s-ar ajunge la o îngrădire a dreptului acestora de dispoziție, ceea ce ar echivala cu o limită adusă dreptului lor de proprietate asupra părților sociale pe care le dețin la societatea comercială în cauză.

Se mai invocă în susținerea criticii de neconstituționalitate faptul că o atare operațiune juridică se poate efectua în fraudă creditorilor, însă, și în această ipoteză există remedii juridice, și anume creditorii pot cere deschiderea procedurii insolvenței și, în cadrul procedurii, se poate face aplicarea art. 79 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, potrivit căruia „*administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul poate introduce la judecătorul-sindic acțiuni pentru anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în dauna drepturilor creditorilor, în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii*”.

IV. Curtea, pentru motivele sus arătate, reține că nu sunt încălcate nici prevederile din actele internaționale invocate.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit.A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

D E C I D E:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 226 alin. (1) lit. c), (2) și (3) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, excepție ridicată de Societatea Comercială „F.A.C. EST” — S.R.L. din Pribilești în Dosarul nr. 1.262/100/2008 al Curții de Apel Cluj — Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 22 iunie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I A Nr. 890

din 6 iulie 2010

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. (3)
din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal**

Augustin Zegrean	— președinte
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Simona Ricu	— procuror
Benke Károly	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, excepție ridicată de Societatea Comercială „Porolissum Turism” — S.R.L. din Zalău în Dosarul nr. 2.153/84/2009 al Tribunalului Sălaj — Secția civilă.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea ca neîntemeiată a excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 22 octombrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 2.153/84/2009, **Tribunalul Sălaj — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Porolissum Turism” — S.R.L. din Zalău într-o cauză având ca obiect anularea unui act administrativ fiscal.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că, prin textul de lege criticat, legiuitorul acordă statului și unităților administrativ-teritoriale o poziție privilegiată față de cea a celorlalte persoane de drept privat. În acest sens se apreciază

că impozitul pe clădirile aflate în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale este datorat de concesionarii, locatarii sau titularii dreptului de administrare sau folosință a acestora, în timp ce proprietarul clădirilor este scutit de o atare obligație. Se mai susține că nu este echitabil ca titularul unui drept de proprietate privată, în speță statul sau unitățile administrativ-teritoriale, să fie scutit de la plata impozitului pe clădiri și acest impozit să fie suportat de cel care are doar atributul folosinței clădirilor și nu toate atributele dreptului de proprietate.

Un atare regim juridic îi discriminează atât pe concesionari, locatari sau alți titulari ai dreptului de administrare sau folosință care trebuie să plătească impozit pe clădire, pe lângă chirie, redevență sau contravaloarea folosinței clădirii, cât și pe persoanele de drept privat care au în proprietate clădiri pe care le-au închiriat și care nu sunt scutite de plata impozitului pe clădire.

Se consideră că textul legal criticat încalcă și prevederile art. 56 alin. (2) din Constituție, întrucât prevede în sarcina statului și unităților administrativ-teritoriale un regim fiscal de favoare.

Tribunalul Sălaj — Secția civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate ridicată este neîntemeiată.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie art. 249 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 23 decembrie 2003, cu modificările și completările ulterioare. Textul criticat are următorul cuprins:

„(3) Pentru clădirile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale concesionate, închiriate, date în administrare ori în folosință, după caz, persoanelor juridice, altele decât cele de drept public, se stabilește taxa pe clădiri, care reprezintă sarcina fiscală a concesionarilor, locatarilor, titularilor dreptului de administrare sau de folosință, după caz, în condiții similare impozitului pe clădiri”.

Autorul excepției susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 44 alin. (2) privind dreptul de proprietate privată și ale art. 56 alin. (2) privind așezarea justă a sarcinilor fiscale. Totodată, consideră că sunt încălcate prevederile art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind interzicerea discriminării și ale art. 1 din Protocolul adițional la Convenție privind protecția proprietății.

Examinând excepția de neconstituționalitate și dispozițiile legale criticate, prin raportare la prevederile constituționale invocate, Curtea constată următoarele:

Prin numeroase decizii, Curtea s-a mai pronunțat asupra constituționalității art. 49 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 în raport cu critici identice. Prin Decizia nr. 1.088 din 8 septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 654 din 2 octombrie 2009, Decizia nr. 324 din 29 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 11 mai 2007, Decizia nr. 345 din 3 aprilie 2007, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 321 din 14 mai 2007, și Decizia nr. 857 din 9 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 772 din 14 noiembrie 2007, Curtea, respingând excepțiile ridicate, a constatat că scutirea statului și a unităților administrativ-teritoriale, în calitate de proprietari, de la plata impozitului pe clădiri nu operează în cazurile în care clădirea sau încăperi din aceasta sunt concesionate, închiriate, date în administrare ori în folosință, după caz, persoanelor juridice care întreprind activități economice. Opțiunea legiuitorului de a excepta din categoria bunurilor impozabile clădirile proprietate a statului și a unităților administrativ-teritoriale folosite în alte scopuri decât cele economice nu poate fi considerată discriminatorie, ci reprezintă expresia politicii fiscale și bugetare pe care statul și-o asumă la un moment dat.

Curtea a mai statuat că numai legiuitorul poate acorda anumite scutiri sau reduceri de impozite în favoarea anumitor categorii de contribuabili și în anumite perioade de timp, în funcție de situațiile conjuncturale, dar, evident, și în raport cu situația economico-financiară a țării în perioadele respective. Așa fiind, legiuitorul, dând expresie politicii fiscale și bugetare adoptate la un moment dat, are deplina libertate de a stabili impozite și taxe, în măsura în care acestea sunt proporționale, rezonabile și echitabile, condiție îndeplinită în cazul de față, cu atât mai mult cu cât concesionarea, închirierea, ca și darea în administrare și în folosință a clădirilor proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale se fac în general pe termen foarte lung, prin convenții/acte intervenite între părțile interesate.

Totodată, Curtea a mai stabilit că autoritățile publice — creditori bugetari — pot fi scutite de la plata unor impozite sau taxe, întrucât pentru a putea funcționa sunt finanțate de la bugetul de stat, iar taxele respective se fac venit tot la bugetul de stat, astfel că ar fi absurd ca autoritățile în cauză să fie obligate formal să plătească din buget o taxă care revine aceluiași buget.

Neintervenind elemente noi de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței Curții, considerentele și soluția deciziilor menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 249 alin. (3) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, excepție ridicată de Societatea Comercială „Porolissum Turism” — S.R.L. din Zalău în Dosarul nr. 2.153/84/2009 al Tribunalului Sălaj — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 6 iulie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 919

din 6 iulie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent-șef

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Alin Sabin Speriusi-Vlad în Dosarul nr. 634/294/2009 al Judecătoria Săliște.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 29 iunie 2010 și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la 6 iulie 2010.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 8 octombrie 2008, pronunțată în Dosarul nr. 634/294/2009, **Judecătoria Săliște a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice.**

Excepția a fost ridicată de Alin Sabin Speriusi-Vlad într-o cauză civilă având ca obiect o plângere contravențională.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile de lege criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 21 alin. (3), art. 23 alin. (11) și art. 24, precum și celor ale art. 6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „în măsura în care nu sancționează cu nulitate absolută procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor care nu conține datele de identificare ale mijloacelor tehnice cu ajutorul cărora se constată contravențiile la regimul circulației pe drumurile publice, nepermițând verificarea concretă de către instanța de judecată a omologării și verificării metrologice a mijloacelor tehnice cu care se constată contravențiile”.

Judecătoria Săliște apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Guvernul consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Avocatul Poporului apreciază că textele de lege criticate sunt constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, cu modificările și completările ulterioare, dispoziții care au următorul cuprins:

— Art. 102 alin. (3) lit. e): „*Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru o perioadă de 90 de zile săvârșirea de către conducătorul de autovehicul sau tramvai a următoarelor fapte: [...]*

e) depășirea cu mai mult de 50 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.”;

— Art. 109 alin. (2): „*Constatarea contravențiilor se poate face și cu ajutorul unor mijloace tehnice certificate sau mijloace tehnice omologate și verificate metrologic, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de constatare a contravenției.”*

Prevederile constituționale invocate în motivarea excepției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 23 alin. (11) referitoare la prezumția de nevinovăție și art. 24 privind dreptul la apărare. De asemenea, sunt invocate prevederile art. 6 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitoare la prezumția de nevinovăție.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că s-a mai pronunțat asupra constituționalității art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, prin raportare la aceleași prevederi constituționale și convenționale și cu motivare identică, prin Decizia nr. 150 din 21 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 19 martie 2008.

Autorul excepției de neconstituționalitate critică dispozițiile art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, întrucât nu sancționează cu nulitatea absolută procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor care nu conține datele de identificare ale mijloacelor tehnice cu ajutorul cărora se constată contravențiile la regimul circulației pe drumurile publice. Se reține că, în realitate, autorul criticii solicită completarea textelor de lege menționate a căror soluție legislativă îl nemulțumește.

Or, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta „se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”.

În consecință, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca fiind inadmisibilă.

Pentru motivele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (3) lit. e) și art. 109 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Alin Sabin Speriusi-Vlad în Dosarul nr. 634/294/2009 al Judecătorei Săliște.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 6 iulie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent-șef,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 948

din 6 iulie 2010

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. c) și art. 8¹ din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru

Augustin Zegrean	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Acsinte Gaspar	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Antonia Constantin	— procuror
Benke Károly	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8¹ coroborate cu cele ale art. 3 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Vlad Șofîlcă, Roxana Șofîlcă, Gabriel Șofîlcă și Daniela-Cristina Orodel în Dosarul nr. 19.212/301/2006 al Judecătorei Sectorului 3 București.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 29 iunie 2010, în prezența reprezentantului Ministerului Public, și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea, în conformitate cu dispozițiile art. 14 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat pronunțarea pentru data de 6 iulie 2010.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 24 noiembrie 2009, pronunțată în Dosarul nr. 19.212/301/2006, **Judecătoria Sectorului 3 București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8¹ coroborate cu cele ale art. 3 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru**, excepție ridicată de Vlad Șofîlcă, Roxana Șofîlcă, Gabriel Șofîlcă și Daniela-Cristina Orodel într-o

cauză având ca obiect soluționarea cererilor de reexaminare a taxei judiciare de timbru în materie succesorală.

În motivarea excepției de neconstituționalitate Daniela-Cristina Orodel susține că prevederile legale criticate încalcă accesul liber la justiție, întrucât cetățeanul este pus în situația de a nu mai putea beneficia de serviciile publice oferite de instanțele judecătorești, ceea ce face ca acest drept fundamental, prevăzut de Constituție, să devină unul iluzoriu. Se mai arată că, datorită sumei exorbitante prevăzute de lege pentru a se putea obține o copie legalizată cu mențiunea „definitivă și irevocabilă” de pe o hotărâre judecătorească prin care se tranșează un litigiu succesoral, se limitează dreptul persoanei la executarea hotărârii judecătorești.

Se arată că accesibilitatea justiției nu înseamnă caracterul gratuit al acesteia, accesul liber la justiție putând fi condiționat de plata unei taxe de timbru, necesară pentru acoperirea cheltuielilor de judecată. Însă, atunci când se stabilesc taxe judiciare de timbru exorbitante, care depășesc cu mult cheltuielile prilejuite de realizarea actului de justiție și posibilitățile de plată ale justițiabilului, limitarea dreptului de acces nu este proporțională cu scopul urmărit. Cuantumul exagerat al taxei judiciare de timbru aduce atingere substanței dreptului la un proces echitabil, ținând cont că, în speță, cuantumul acestei taxe a fost stabilit la 2.282 salarii minime pe economie. Se arată că, deși cereri neevaluabile în bani, cererile în materie succesorală sunt taxate la o valoare mult mai mare și decât a celor evaluabile în bani. În speță, ceilalți autori ai excepției arată că această taxă a fost stabilită la un nivel de șase ori mai mare decât o taxă ce s-ar putea determina, la nivelul maximal, în cadrul modului de taxare a cererilor evaluabile în bani.

În continuare, autorul sesizării analizează criteriile avute în vedere de Curtea Europeană a Drepturilor Omului atunci când aceasta s-a pronunțat cu privire la proporționalitatea instituirii unei taxe ce condiționează accesul liber la justiție și scopul legitim urmărit prin instituirea acestei taxe, și anume cuantumul

sumeii ce trebuie plătită, veniturile justițiabilului, stadiul procesual în care intervine restricția, scopul în care este impusă taxa, garanțiile procedurale de care se bucură reclamantul și miza cererii. Astfel, autorul excepției constată că valoarea taxei este disproporționat de mare raportat la veniturile pe care le realizează, stadiul procesual este cel al executării hotărârii, iar scopul taxei este deturnat, în sensul că aceasta nu mai este o contraprestație cu privire la prestarea unui serviciu public de instanțele judecătorești, o atare taxă, mai degrabă, reprezentând un impozit pe moștenire, și nu o taxă judiciară de timbru. Mai mult, se arată că această taxă, plătită înainte de dezbaterile unei moșteniri sau de introducerea cererii de partaj, după caz, poate duce la situația ca succesiunea să devină vacantă și să fie preluată de stat.

Se mai arată că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se acceptă faptul că o taxă judiciară de timbru are un scop legitim dacă finanțează cheltuielile sistemului justiției, fiind o contraprestație pentru un serviciu public prestat de instanțele judecătorești, însă Legea nr. 276/2009 prevede că o atare taxă se face venit la bugetul local al unității administrativ-teritoriale în raza căreia debitorul își are domiciliul sau, după caz, sediul fiscal.

Se apreciază că dispozițiile legale criticate încalcă art. 4 alin. (2) și art. 124 alin. (3) din Constituție, din moment ce autorul excepției nu are banii necesari pentru achitarea taxei judiciare de timbru și intrarea în posesia moștenirii. Se mai susține că dovada calității de moștenitor, a cotei indivize de moștenire și a dreptului de proprietate asupra bunurilor și creanțelor succesoriale se poate face numai cu copia legalizată de pe hotărârea de expedient privind dezbaterile succesiunii, or quantumul excesiv al taxei judiciare de timbru împiedică eliberarea acesteia.

Se consideră că dispozițiile legale criticate nu asigură o așezare justă a sarcinilor fiscale și, din acest motiv, retroactivează. O atare concluzie este întărită și de faptul că acestea se aplică și cu privire la cererile introduse în materie succesorală înainte de intrarea în vigoare a acestei legi.

În fine, se apreciază că sunt încălcate dreptul de proprietate și cel de moștenire, întrucât în lipsa resurselor financiare de promovare a acțiunilor succesoriale corespunzătoare, exercitarea în plenitudine lor a tuturor atributelor dreptului de proprietate este limitată. Scutirea sau eșalonarea de la plata taxelor judiciare de timbru nu este un remediu efectiv, întrucât aceasta este o măsură lăsată la aprecierea instanțelor de judecată, fără a avea însă o largă aplicabilitate.

Pe lângă cele arătate mai sus, Vlad Șofilcă, Roxana Șofilcă și Gabriel Șofilcă arată că valoarea foarte mare a taxei judiciare de timbru, determinată în funcție de criteriul averii lăsate de către defunct, reprezintă o îngrijădire a accesului liber la justiție. Se arată că în funcție de valoarea succesiunii, taxa este diferită, deși instanța de judecată prestează același serviciu public. Se mai consideră că prevederile legale criticate reprezintă legiferarea unui abuz de drept.

O atare taxă prohibitivă se constituie într-un impediment financiar de natură să compromită și să afecteze grav exercițiul dreptului la moștenire și încalcă principiul așezării juste a sarcinilor fiscale. Se arată că bunurile lăsate moștenire de defunct sunt bunuri în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenție, astfel încât îngrijădirea prin taxa judiciară de timbru excesivă a dreptului de a intra în deplină proprietate și posesie a acestor bunuri încalcă dreptul de proprietate al moștenitorilor.

Judecătoria Sectorului 3 București apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. În acest sens arată că executarea unei hotărâri judecătorești face parte integrantă din noțiunea de „proces”, astfel încât dreptul de acces la un tribunal

și dreptul la un proces echitabil vizează și faza executării hotărârilor judecătorești și, cu atât mai mult, obținerea unei copii legalizate și investite cu formulă executorie a unei astfel de hotărâri. Stabilirea unui quantum considerabil al taxei judiciare de timbru pune practic părțile în imposibilitate de a se bucura de efectele unei hotărâri judecătorești irevocabile, în condițiile în care sunt împiedicate să obțină forma legalizată a acesteia. În acest mod, dreptul de acces la un tribunal devine iluzoriu.

Un quantum atât de mare al taxei judiciare de timbru nu este justificat de costurile procedurii, iar lipsa unor dispoziții tranzitorii ale legii cu privire la procedurile succesoriale începute înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 276/2009 duce la lipsa de previzibilitate a acesteia, părțile neputând anticipa costurile procedurii, din moment ce, în speță, au sesizat instanța de judecată cu 3 ani înainte de intrarea în vigoare a legii.

În sensul celor de mai sus, instanța invocă și hotărârile pronunțate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Virgil Ionescu împotriva României și Weissman și alții împotriva României*.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Avocatul Poporului consideră că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale. Se apreciază că, prin stabilirea unui quantum excesiv al taxei judiciare de timbru pentru obținerea unei copii legalizate de pe hotărârea de expedient, se încalcă dreptul la un proces echitabil al părților interesate, acest drept devenind unul teoretic și iluzoriu. Se arată că o atare măsură, apreciată în lumina circumstanțelor unei anumite cauze, inclusiv solvabilitatea reclamantului și faza procedurii în care este impusă restricția respectivă, nu este proporțională cu scopul urmărit. Mai mult, există posibilitatea ca valoarea taxei judiciare de timbru să depășească valoarea emolumentului, ceea ce este contrar dreptului de acces liber la justiție.

Prin urmare, se constată că statul nu a păstrat „un echilibru just între interesul său de a percepe cheltuieli de judecată, pe de o parte, și interesul reclamantilor de a-și expune pretențiile în fața unei instanțe și de a avea posibilitatea valorificării drepturilor lor, pe de altă parte”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, notele scrise depuse, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze prezenta excepție.

Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art. 8¹ coroborate cu cele ale art. 3 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 29 iulie 1997, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 276/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 13 iulie 2009. În realitate, Curtea constată că excepția formulată vizează art. 3 lit. c) și art. 8¹ din Legea nr. 146/1997 și, întrucât cele două dispoziții legale sunt indisolubil legate, Curtea urmează să analizeze ambele texte de

lege sub aspectul constituționalității lor. Aceste prevederi au următorul cuprins:

— Art. 3 lit. c): „Acțiunile și cererile neevaluabile în bani se taxează astfel: [...]”

c) cereri pentru:

— stabilirea calității de moștenitor — 50 lei/moștenitor — stabilirea masei succesoriale — 3% la valoarea masei succesoriale;

— cereri de raport — 3% la valoarea bunurilor a căror raportare se solicită;

— cereri de reducere a liberalităților — 3% la valoarea rezervei care urmează a fi reîntregită prin reducerea liberalităților;

— cereri de partaj — 3% la valoarea masei partajabile.

Separat de această taxă, dacă părțile contestă bunurile de împărțit, valoarea acestora sau drepturile ori mărimea drepturilor coproprietarilor în cadrul cererilor de mai sus, taxa judiciară de timbru se datorează de titularul cererii la valoarea contestată în condițiile art. 2 alin. (1);”;

— Art. 81: „(1) Cererile pentru eliberarea de către instanțele judecătorești de copii de pe hotărârile judecătorești, cu mențiunea că sunt definitive și irevocabile, prin care se stabilesc calitatea de moștenitor, masa succesorală, cotele și bunurile ce revin fiecărui moștenitor, dacă nu s-a plătit taxa de timbru pentru efectuarea procedurii succesoriale notariale, se taxează potrivit dispozițiilor art. 3 lit. c).”

Textele constituționale invocate în susținerea excepției sunt cele ale art. 4 alin. (2) privind criteriile de discriminare, art. 21 privind accesul liber la justiție, art. 15 alin. (2) privind neretroactivitatea, art. 16 privind egalitatea în drepturi, art. 44 privind dreptul de proprietate privată, art. 46 privind dreptul de moștenire, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, art. 56 privind contribuțiile financiare, art. 124 alin. (2) privind înfăptuirea justiției și art. 136 privind proprietatea. Totodată, se consideră a fi încălcate și prevederile art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil, art. 17 privind interzicerea abuzului de drept și art. 18 privind limitarea folosirii restrângerilor drepturilor din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale, ale art. 1 din Protocolul adițional la Convenție privind protecția proprietății, ale art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului referitoare la principiul accesului liber la justiție, precum și ale art. 14 paragraful 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice referitoare la principiul accesului liber la justiție. În fine, în susținerea excepției, sunt invocate și considerentele de principiu care au stat la baza hotărârilor pronunțate de Curtea

Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Elena Negulescu împotriva României, 2008, Weissman împotriva României, 2006, Iosif și alții împotriva României, 2007, Cibicki împotriva Poloniei, 2009, Kijewska împotriva Poloniei, 2009, Kozłowski împotriva Poloniei, 2007, Rusen împotriva României, 2009, și Gasus Dosier — unt Foerdertechnik GMBH împotriva Olandei, 1995.*

Examinând excepția de neconstituționalitate și dispozițiile legale criticate, prin raportare la prevederile constituționale invocate, Curtea constată următoarele:

Prevederile art. 3 lit. c) din Legea nr. 146/1997 au mai format obiect al controlului de constituționalitate în raport cu critici similare. Astfel, Curtea, prin Decizia nr. 504 din 20 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 8 iunie 2010, a statuat că „accesul liber la justiție nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție. În virtutea dispozițiilor constituționale ale art. 56 alin. (1), potrivit cărora «Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice», plata taxelor și a impozitelor reprezintă o obligație constituțională a cetățenilor. Echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții. În același sens este, de altfel, și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în care s-a statuat că o caracteristică a principiului liberului acces la justiție este aceea că nu este un drept absolut (Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, 1985*). Astfel, acest drept, care cere prin însăși natura sa o reglementare din partea statului, poate fi subiectul unor limitări, atât timp cât nu este atinsă însăși substanța sa.

De asemenea, Curtea a mai reținut că, pentru aceleași considerente, textul de lege criticat nu cuprinde prevederi de natură să aducă atingere principiului potrivit căruia justiția este unică, imparțială și egală pentru toți, consacrat de art. 124 alin. (2) din Legea fundamentală”.

Considerentele reținute de Curte în decizia menționată sunt valabile și în cauza de față, întrucât nu au intervenit elemente noi de natură a determina o reconsiderare a jurisprudenței acesteia.

Mutatis mutandis, cele constatate mai sus de către instanța constituțională sunt valabile și în raport cu critica de neconstituționalitate care privește art. 81 din Legea nr. 146/1997.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. c) și art. 81 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Vlad Șofilcă, Roxana Șofilcă, Gabriel Șofilcă și Daniela-Cristina Orodol în Dosarul nr. 19.212/301/2006 al Judecătoriei Sectorului 3 București.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 6 iulie 2010.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Benke Károly

OPINIE SEPARATĂ

Cu referire la Decizia nr. 948 din 6 iulie 2010, pronunțată de Curtea Constituțională în Dosarul nr. 8.299D/2009, prin care, cu majoritate de voturi, a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. c) și art. 8¹ din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Vlad Șoflică, Roxana Șoflică, Gabriel Șoflică și Daniela-Cristina Orodel în Dosarul nr. 19.212/301/2006 aflat pe rolul Judecătoriei Sectorului 3 București, apreciez pentru argumentele pe care le voi arăta în continuare, că soluția este greșită.

1. Practica, în genere, constantă a Curții Constituționale a României, invocată doar prin ultima soluție pronunțată¹ — Decizia nr. 504 din 20 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 377 din 8 iunie 2010, nu reprezintă în sine un impediment major pentru pronunțarea unei soluții chiar și contrare.

În acest sens, stau prevederile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992² care permit oricărui justițiabil ridicarea de excepții de neconstituționalitate asupra oricărei prevederi dintr-o lege sau ordonanță în vigoare, cu singura condiție de a avea legătură cu soluționarea cauzei.

Realitățile practice ne arată că în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial sunt ridicate, de foarte multe ori, aceleași excepții și care au la bază critici similare sau chiar identice, ori aceleași excepții ridicate de aceiași autori, și nu de puține ori, Curtea a revenit asupra soluției inițiale pronunțând uneori chiar o soluție contrară.

Situația este perfect explicabilă prin faptul că fiecare excepție trebuie analizată prin prisma criticilor formulate, Curtea neputându-se substitui părților în motivarea excepțiilor, astfel încât textul legii, analizat prin prisma unor critici, să fie constituțional, iar în raport de alte temeuri constituționale să fie neconstituțional.

2. Fără îndoială că accesul liber la justiție (art. 21 din Constituție), invocat de autori ca temei constituțional, trebuie analizat sub mai multe aspecte, astfel:

a) dacă este un drept absolut și dacă poate forma obiectul unei restrângeri sau limitări

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a statuat că „dreptul la un tribunal” nu este absolut. Fiind vorba de un drept pe care Convenția l-a recunoscut fără să-l definească în sensul restrâns al cuvântului, există posibilitatea limitărilor implicit admise chiar în afara limitelor care circumscriu conținutul oricărui drept [în acest sens, a se vedea cauzele *Golder contra Regatului Unit*, Hotărârea din 21 februarie 1975 (Plenul Curții), *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 13 iulie 1995 (Plenul Curții), *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 22 octombrie 1996 (Plenul Curții), *Z și alții împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 10 mai 2001

(Plenul Curții), *Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii (1985)*].

De asemenea, în doctrină s-a subliniat: „Fără îndoială, dreptul la judecător poate cunoaște limitări; acest drept nu poate fi absolut și statele dispun de o marjă de apreciere. O reglementare etatică ținând cont de anumite imperative este pe deplin posibilă. Astfel, ca urmare a unei griji legitime, a unei bune administrări a justiției, o procedură internă poate să prevadă termenele de recurs la judecător; o asemenea limitare a dreptului este de înțeles.”³

Curtea, în cauzele *Brualla Gómez de la Torre împotriva Spaniei, 1997* sau *Weissman împotriva României, 2006*, a statuat că nu a negat niciodată că interesul unei bune administrări a justiției poate justifica impunerea unei restricționări financiare a accesului unei persoane la un tribunal. În același sens, se pot cita hotărârile pronunțate în cauzele *Tolstoy-Miloslavsky împotriva Regatului Unit, 1995*, în care a statuat că plata unei cauțiuni este impusă în scopul unei bune administrări a justiției, respectiv *Kreuz împotriva Poloniei, 2001*.

Curtea Constituțională, prin numeroase decizii⁴, a statuat că „accesul liber la justiție, înscris în art. 21 din Constituție, nu presupune gratuitatea acesteia. Justiția este un serviciu public al statului, iar costurile sale se suportă de la buget, la ale cărui venituri contribuie toți cetățenii. Este echitabil ca o parte din cheltuieli să fie suportate de justițiabili, de cei care recurg la acest serviciu public și acest lucru se realizează prin plata taxelor de timbru. Există însă, tocmai pentru a nu împiedica accesul la justiție, categorii de litigii civile care sunt scutite de taxe sau există posibilitatea de a obține, în funcție de situația materială a părții, scutirea totală ori parțială de taxe sau eşalonarea acestora”.

De asemenea, Curtea a mai statuat că „plata taxelor judiciare de timbru fiind o condiție legală pentru începerea proceselor civile, obligația la plata anticipată a acestor taxe (în unele cazuri până la un termen ulterior, stabilit de instanța judecătorească) este justificată, ca și sancțiunea anulării acțiunii sau cererii, în caz de neplată a acestora”.

Curtea, prin Decizia nr. 168 din 22 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 28 aprilie 2005, a reținut că „obligația plății taxelor judiciare de timbru, ca una dintre condițiile sesizării legale a instanțelor judecătorești, este prevăzută de norme procedurale a căror adoptare, potrivit prevederilor art. 126 alin. (2) din Constituție, intră în competența exclusivă a legiuitorului. Legiuitorul are opțiunea liberă în determinarea cererilor pentru care trebuie plătite taxe judiciare de timbru, a cuantumului acestora, precum și a părților care au obligația să le plătească, cu condiția să nu instituie un tratament juridic diferit pentru situații identice”.

¹ În legătură cu art. 3 lit. c) din Legea nr. 146/1997, Curtea Constituțională s-a pronunțat în repetate rânduri, apreciind că textul, anterior modificării sale prin Legea nr. 276/2009, este constituțional.

² „(1) Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.”

³ A se vedea J.F. Renucci, *Droit européen des droits de l'homme*, ed. 2, p. 179.

⁴ Decizia nr. 39 din 7 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din 27 iulie 1993, Decizia nr. 82 din 25 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 30 iunie 1999, Decizia nr. 47 din 4 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 28 februarie 2003, Decizia nr. 343 din 18 septembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 5 noiembrie 2003, Decizia nr. 423 din 21 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 14 ianuarie 2005, Decizia nr. 453 din 20 septembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 943 din 21 octombrie 2005, Decizia nr. 494 din 6 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 19 mai 2008.

Cu referire la Legea nr. 146/1997, Curtea, prin Decizia nr. 183 din 16 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 64 din 14 februarie 2000, a statuat că dispozițiile sale [în speță, chiar art. 3 lit. c) din Legea nr. 146/1997, anterior modificării sale] „privesc obligațiile constituționale ale cetățenilor de a contribui la cheltuielile publice atât atunci când ele interesează statul, în întregul său, cât și atunci când se referă la cheltuielile administrației publice. Rezultă că aceste contribuții pot consta din impozite și taxe, care se stabilesc, potrivit art. 138 din Constituție, numai prin lege sau, în limitele și în condițiile legii, atunci când sunt taxe și impozite locale. Totodată Constituția stabilește că sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale”.

Prin Decizia nr. 422 din 13 noiembrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 908 din 19 decembrie 2003, Curtea a statuat că „echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor de judecată stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții.

În felul acesta reclamantul care a plătit taxele judiciare de timbru va suporta pierderea sumelor de bani plătite cu titlu acesta, numai atunci când instanța hotărăște că acțiunea sa nu este întemeiată sau nu îndeplinește alte condiții prevăzute de lege pentru a fi admisă, altfel spus, atunci când reclamantul a pus în mișcare în mod nejustificat serviciul public al justiției. În cazul în care acțiunea introdusă de reclamant a fost admisă, instanța de judecată îl obligă pe pârât la plata cheltuielilor de judecată, în acestea cuprinzându-se și taxele judiciare de timbru.

În ambele ipoteze enunțate mai sus, plata taxelor judiciare de timbru nu este de natură să-i cauzeze plătitorului o pierdere injustă și nu poate fi caracterizată, în consecință, ca o împiedicare a accesului liber la justiție. [...]”

Prin aceeași decizie, Curtea a statuat că regula de bază în materia impozitelor și taxelor este că pentru anumite activități desfășurate de instituțiile publice se datorează taxe de timbru. Această regulă este prevăzută de legislația fiscală și decurge din dispozițiile art. 56 alin. (1) din Constituție⁵, însă stabilirea modalității de plată a taxelor de timbru, ca de altfel și a cuantumului lor, este opțiunea legiuitorului, ce ține de politica legislativă fiscală.

Prin mai multe decizii⁶, Curtea a arătat că, „având în vedere caracterul modic al sumei stabilite ca taxă de timbru pentru exercitarea căii de atac, nu s-ar putea susține că prin cuantum fixat s-a determinat îngădirea accesului liber la justiție prevăzut de art. 21 din Constituție”.

b) dacă prin stabilirea unui anumit cuantum al taxei judiciare de timbru este atinsă însăși substanța dreptului — accesul liber la justiție

În practica sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a verificat dacă stabilirea unui anumit cuantum are în vedere un scop legitim și dacă asigură un raport de proporționalitate între scopul urmărit și mijlocul ales. În acest sens, a se vedea cauzele *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 28 mai 1985 (Plenul Curții), *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 8 iulie 1986 (Plenul Curții), *Bellet împotriva Franței*, Hotărârea din 4 decembrie 1995 (Plenul Curții), *Weissman împotriva României, 2006*, *Iorga împotriva României, 2007*, *V.M. împotriva Bulgariei, 2006*, *Iosif împotriva României, 2007*.

În Cauza *Weissman împotriva României, 2006*, Curtea a statuat că, ținând cont de principiul conform căruia Convenția urmărește protejarea unor drepturi care nu sunt teoretice sau

iluzorii, ci concrete și efective, cuantumul cheltuielilor de judecată, apreciat în contextul circumstanțelor unei spețe date, inclusiv capacitatea reclamantului de a le achita, precum și faza procedurală în care această restricție este impusă sunt factori care trebuie luați în considerare atunci când se determină dacă o persoană a beneficiat de dreptul de acces la un tribunal sau dacă, datorită cuantumului cheltuielilor de judecată, dreptul de acces la un tribunal a fost restrâns în așa măsură încât este afectat în însăși substanța sa. Astfel, o taxă judiciară de timbru de 323.264 euro pentru introducerea unei acțiuni este excesivă. De altfel, cuantumul mare al taxei i-a determinat pe reclamanti să renunțe la acțiune. Curtea a arătat că o atare sumă a taxei judiciare de timbru nu era justificată nici prin circumstanțele particulare ale cauzei, nici prin situația financiară a reclamantilor. În consecință, a fost încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenție.

În Cauza *Iorga împotriva României, 2007*, Curtea a statuat că o taxă judiciară de timbru de 21 euro este excesivă raportată la veniturile din pensie pe care le realiza reclamantul, și anume 22 euro. În consecință, Curtea a arătat că era dificil de imaginat dacă reclamantul și-ar fi putut procura prin mijloace proprii suma de bani aferentă taxei judiciare de timbru. Pentru acest motiv a trebuit să renunțe la un capăt de cerere. În consecință, a fost încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenție. În același sens, a se vedea și hotărârea pronunțată în Cauza *Kijewska împotriva Poloniei, 2007*.

În cauzele *Beian (2) împotriva României, 2008*, *Rusen împotriva României, 2008* și *Nemeti împotriva României, 2008*, CEDO a statuat că o taxă judiciară de timbru egală ce reprezintă dublul veniturilor lunare ale persoanei sau este de 8 ori mai mare decât veniturile lunare ale persoanei sau este de 6 ori mai mare decât veniturile familiei persoanei în cauză este excesivă și, prin stabilirea unui atare cuantum al taxei, este încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenție.

În Cauza *Iosif și alții împotriva României, 2007*, Curtea a statuat că „obligația impusă reclamantilor de a achita o cauțiune extrem de ridicată pentru a putea introduce acțiunea i-a lipsit de posibilitatea de a obține examinarea fondului cauzei și, prin urmare, de dreptul lor de acces la o instanță”. În speță, era vorba de neplata sumei de 133.984 euro (EUR) cu titlu de cauțiune pentru introducerea acțiunii, ceea ce a dus la respingerea ca netimbrată a acțiunii. Ținând seama de circumstanțele speței și, în special, de faptul că restricția litigioasă a intervenit în stadiul inițial al procedurii, Curtea apreciază că ea a fost disproporționată și că astfel a adus atingere însăși esenței dreptului de acces la o instanță. În consecință, a fost încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenție.

În Cauza *Larco împotriva României, 2009*, Curtea a statuat că obligația de a plăti în fața instanțelor civile o taxă judiciară corespunzătoare cererilor formulate nu poate fi considerată ca o limitare a dreptului de acces la o instanță care ar fi, în sine, incompatibilă cu art. 6 paragraful 1 din Convenție. Curtea a statuat că, în dreptul român, cu privire la cererile evaluabile în bani, „valoarea taxei judiciare de timbru este calculată sub forma unui procent din valoarea obiectului cauzei. Prin urmare, taxa este proporțională cu suma solicitată de reclamant. În ceea ce privește scopul legitim urmărit, Curtea poate admite că un astfel de sistem urmărește să limiteze cererile de chemare în judecată abuzive și să strângă fonduri pentru bugetul justiției. Prin urmare, trebuie analizat caracterul proporționat al limitării dreptului de acces la o instanță în cauza de față, din cauza valorii taxelor solicitate (vezi, *mutatis mutandis*, *Iorga împotriva României*, nr. 4.227/02, § 41, 25 ianuarie 2007)”.

⁵ „(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.”

⁶ Decizia nr. 183 din 16 noiembrie 1999, *precitată*, Decizia nr. 82 din 25 mai 1999, *precitată*, Decizia nr. 30 din 23 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 26 aprilie 1999.

În speță, Curtea a decis că a existat o încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenție, întrucât „valoarea taxelor judiciare de timbru solicitate reclamantilor era considerabilă, adică mai mult de 5.700 EUR pentru reclamant și mai mult de 85.000 EUR în total pentru reclamante, în timp ce venitul lunar al reclamantului era de circa 112 EUR, iar reclamantele nu desfășurau activitate”.

Este de remarcat că în cauzele *Iorga împotriva României, 2007*, *Rusen împotriva României, 2008*, *Beian (2) împotriva României, 2008*, sau *Nemeti împotriva României, 2008*, Curtea a stabilit că, prin stabilirea unei taxe judiciare de timbru, există o limitare a dreptului reclamantului de a accede la o instanță, însă aceasta urmărea un scop legitim, și anume limitarea cererilor în justiție abuzive și colectarea de fonduri pentru bugetul justiției (în schimb, nu a fost întrunită condiția proporționalității cuantumului stabilit raportat la scopul urmărit).

În Cauza *Apostol împotriva Georgiei, 2006*, Curtea a statuat că impunerea unei obligații de a plăti o taxă în avans pentru a pune în executare o hotărâre judecătorească constituie o restricție de natură pur financiară și necesită o analiză foarte atentă. În acest sens, Curtea a stabilit că atitudinea autorităților de a prevedea în responsabilitatea creditorului în scopul inițierii procedurii de executare a unei taxe preliminare, indiferent de situația financiară a creditorului, constituie o sarcină excesivă și limitează accesul la un tribunal, afectând însăși substanța acestui drept. În consecință, a fost încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenție.

În Cauza *Podbielski și PPU Polpure împotriva Poloniei, 2005*, Curtea a statuat că o taxă judiciară care nu este impusă fie în interesul protejării părții adverse de efectuarea unor cheltuieli judiciare inutile, fie în interesul bunei administrări a justiției pentru protejarea sistemului împotriva cererilor vădit nefondate, ci este **impusă exclusiv în interesul statului, în sensul ca acesta să realizeze un câștig din taxele judiciare plătite în cauzele civile, încalcă art. 6 paragraful 1 din Convenție, dacă o atare taxă nu ține seama și de interesele și situația părții litigante implicate.**

În materia cuantumului taxelor, vizavi de art. 21 din Constituție, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, și Decizia nr. 40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 16 martie 2004, a statuat că „este de principiu că impunerea prin lege a unor exigențe cum ar fi instituirea unor termene sau plata unor taxe, pentru valorificarea de către titular a dreptului său subiectiv, chiar dacă constituie îngrădire ale accesului liber la justiție, are o solidă și indiscutabilă justificare prin prisma finalității urmărite, constând în limitarea în timp a stării de incertitudine în derularea raporturilor juridice și în restrângerea posibilităților de exercitare abuzivă a respectivului drept. Prin intermediul lor se asigură climatul de ordine, indispensabil pentru valorificarea pleneră a drepturilor proprii, cu respectarea atât a intereselor generale, cât și a drepturilor și intereselor legitime ale celorlalți titulari, cărora statul este ținut, în egală măsură, să le acorde ocrotire”. Legiuitorul însă „trebuie să fie preocupat ca exigențele astfel instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu antreneze, în considerarea prevenirii unor eventuale abuzuri, o restrângere excesivă a exercițiului dreptului, de natură să pună sub semnul întrebării însăși existența sa”.

Curtea a concluzionat că, „deși rațiunile în considerarea cărora legiuitorul a instituit exigența plății unei cauțiuni, constând în preocuparea de a restrânge posibilitatea exercitării cu rea-credință a contestației la executare, în scop exclusiv dilatoriu, nu pot fi minimalizate și, cu atât mai puțin, negate, determinarea [însă] apriorică și imperativă a cuantumului cauțiunii, **stabilirea acestuia la 20% din valoarea activului bancar supus valorificării**, cât și, mai ales, convertirea neplății

sale într-un fine de neprimire a contestației la executare sunt excesive și, prin aceasta, îngrădesc în mod nepermis accesul liber la justiție. Astfel, **în măsura în care cuantumul sumei datorate este deosebit de important**, ceea ce îl pune pe debitor în imposibilitate de a achita cauțiunea impusă de lege, acesta este lipsit de dreptul de a formula contestație la executare și de a repune în discuție respectivul cuantum, chiar dacă, prin ipoteză, nu datorează în realitate suma la care a fost impus”.

O astfel de condiție suplimentară pentru formularea unei contestații la executare constituie o îngrădire a accesului liber la justiție, contravenind astfel prevederilor art. 21 alin. (1) și (2) din Constituție, mai ales că neîndeplinirea sa „are semnificația drastică a unui veritabil fine de neprimire a cererii de sesizare a instanței cu respectiva cale de atac”.

c) existența scopului legitim în ce privește instituirea taxei judiciare de timbru

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se observă faptul că, în materia stabilirii taxelor judiciare de timbru, statele au o anumită marjă de apreciere, însă măsurile adoptate în cadrul acestei marje de apreciere trebuie să urmărească un scop legitim și să existe un grad rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În speța de față, se constată că **statul, prin instituirea acestei taxe, a urmărit un scop legitim, și anume stabilirea unei contraprestații bănești necesare actului de înfăptuire a justiției de către instanțele judecătorești.** Faptul că această taxă judiciară de timbru nu finanțează cheltuielile sistemului justiției, în condițiile în care este o contraprestație pentru un serviciu public prestat de instanțele judecătorești, nu înseamnă că *ab initio* o asemenea măsură este și neconstituțională sau că ar încălca art. 6 paragraful 1 din Convenție. Astfel, se constată că instanța de contencios constituțional, prin Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 21 iulie 2009, a statuat că „*articolul unic pct. 5 din Legea nr. 76/2009 a stabilit o nouă sursă de finanțare pentru autoritățile publice locale, fără însă ca prin această măsură să se dorească subfinanțarea justiției. Ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului stabilirea surselor de finanțare ale fiecărei categorii de buget în parte. Curtea reține că, potrivit principiului realității bugetare sau neafectării veniturilor bugetare, veniturile se înscriu în buget pe surse de proveniență, iar cheltuielile pe acțiuni și obiective concrete, astfel încât veniturile odată intrate în buget se depersonalizează și servesc la efectuarea cheltuielilor în ordinea prevăzută în buget. Acest principiu este determinat de necesitățile practice ale execuției bugetare, care au demonstrat că o afectare inițială a unui venit poate conduce fie la imposibilitatea realizării obiectivului finanțat, fie la cheltuirea întregului venit, deși necesitățile nu o impun.*

Astfel, calificarea unor surse de venituri ca aparținând bugetului de stat sau bugetelor locale este o decizie de oportunitate bugetară ce poate fi cenzurată de Curtea Constituțională numai în situația în care funcționarea unei puteri a statului este pusă în pericol, ceea ce, în speță, nu este cazul.”

Se constată că, de principiu, taxele judiciare de timbru constituie o contraprestație raportat la actul de justiție, însă faptul că ele nu se fac venit la bugetul afectat sistemului justiției nu înseamnă automat că o asemenea taxă nu are un scop legitim. Astfel cum a stabilit Curtea Constituțională prin decizia sus citată, taxele „*odată intrate în buget se depersonalizează*”, fiind opțiunea exclusivă a legiuitorului de a le prevedea ca sursă de finanțare a oricăror autorități publice, cu condiția ca să nu pună în pericol funcționarea uneia în dauna celeilalte. Faptul că în Cauza *Larco împotriva României, 2009*, Curtea de la Strasbourg a statuat că „*un astfel de sistem [al taxelor judiciare de timbru — subl. ns.] urmărește să limiteze cererile de chemare în judecată abuzive și să strângă fonduri pentru bugetul justiției*” nu înseamnă că statul nu poate să acorde o altă destinație

sumelor de bani provenite din contraprestația efectuată la serviciul public prestat de instanțele judecătorești, respectiv ca acestea să se facă venit la bugetul local al unității administrativ-teritoriale în raza căreia debitorul își are domiciliul sau, după caz, sediul fiscal.

d) cu privire la proporționalitatea măsurii legale criticate, se constată cu ușurință că aceasta nu respectă un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

— În primul rând, se observă faptul că plata taxei judiciare de timbru în materia succesiunilor este una anticipată, astfel încât obligația plății acesteia poate interveni fie la judecarea pe fond, în primă instanță a cererii, fie, cum este cazul de speță în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, la executarea hotărârii judecătorești care a tranșat litigiul succesoral.

Astfel, distingem între etapa introducerii cererii de dezbatere a succesiunii și cea de executare a sentinței deja pronunțate. Indiferent însă de faza procesuală în care intervine obligația plății taxei, faza de judecată propriu-zisă sau faza de executare a hotărârii judecătorești, taxa este invariabil aceeași.

Menționăm că, în ambele situații, este aplicabil art. 21 din Constituție, precum și art. 6 paragraful 1 din Convenție, întrucât atât judecata propriu-zisă, cât și executarea hotărârii sunt părți componente ale noțiunii de proces. În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că „*dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 din Convenție, protejează, de asemenea, și executarea hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii, care, într-un stat care respectă preeminența dreptului, nu pot rămâne fără efect în detrimentul unei părți. În consecință, executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi împiedicată, anulată sau întârziată într-un mod excesiv*”⁷.

Totodată, aceeași instanță a statuat că „*executarea unei sentințe sau a unei decizii, indiferent de instanța care o pronunță, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din «proces», în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenție. Dreptul de acces la justiție ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o hotărâre definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul unei părți*” [Immobiliare Saffi împotriva Italiei, Sandor împotriva României].

În fine, prin Decizia nr. 458 din 31 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 17 aprilie 2009, Curtea a statuat că „*procesul civil parcurge două faze: judecata și executarea silită, aceasta din urmă intervenind în cazul hotărârilor susceptibile de a fi puse în executare cu ajutorul forței de constrângere a statului sau a altor titluri executorii, în măsura în care debitorul nu își execută de bunăvoie obligația.*”

Caracterul unitar al procesului civil impune respectarea garanțiilor ce caracterizează dreptul la un proces echitabil atât în faza judecătii, cât și a executării silite, cea mai importantă dintre aceste garanții fiind «*dreptul la un tribunal*» în sensul art. 21 din Constituție și al art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică liberul acces la o instanță independentă și imparțială, stabilită prin lege, și controlul actelor efectuate în ambele faze ale procesului de către instanțele judecătorești.”

— În al doilea rând, se observă că legiuitorul a prevăzut o modalitate diferită de calcul al acestei taxe atunci când este vorba de materia succesiunilor. Astfel, anterior modificării operate prin Legea nr. 276/2009, în materia succesiunilor, norma legală prevedea:

• pentru stabilirea calității de moștenitor, stabilirea masei succesoriale, cereri de raport, cereri de reducere a liberalităților și cereri de partaj, taxa judiciară de timbru era una fixă de **19 RON**.

• cererile pentru eliberarea de către instanțele judecătorești de copii de pe hotărârile judecătorești, cu mențiunea că sunt definitive și irevocabile, prin care se stabilesc calitatea de moștenitor, masa succesorală, cotele și bunurile ce revin fiecărui moștenitor, dacă nu s-a plătit taxa de timbru pentru efectuarea procedurii succesoriale notariale, se taxau potrivit cap. I pct. 20 din Ordonanța Guvernului nr. 12/1998. În acest ultim caz, taxarea se făcea la valoare, dar într-un quantum rezonabil, spre exemplu pentru o masă succesorală care depășea 10.001 RON taxa era egală cu o sumă forfetară de 160 RON plus un procent de 0,5% pe suma ce depășea 10.000 RON. Totodată, în practica instanțelor judecătorești, în urma abrogării prin Legea nr. 343/2006 a Ordonanței Guvernului nr. 12/1998, asemenea cereri se taxau în baza art. 3 lit. t), și anume cu **2 RON**.

Nu este de neglijat nici faptul că noua modalitate de calcul al taxei duce la un quantum mai mare al acesteia decât dacă ar fi fost calculată potrivit art. 2 din Legea nr. 146/1997 — cereri evaluabile în bani cu taxare la valoare sau dacă era calculată potrivit art. 3 referitor la cererile neevaluabile în bani, care, cu excepția materiei succesiunilor și acțiunilor posesorii și cererilor care au ca obiect servituți, se taxează cu o sumă fixă.

— În al treilea rând, se observă că sistemul normativ românesc cunoaște instituția ajutorului judiciar sub forma facilităților acordate, prin încheiere, de instanța de judecată la plata taxelor judiciare, putându-se solicita scutirea, eșalonarea sau reducerea taxelor judiciare. În această materie este aplicabilă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008.

Indubitabil, dispozițiile legale criticate prevăd un quantum foarte ridicat al taxelor judiciare de timbru în materie succesorală. În speța de față, taxa judiciară de timbru este de aproximativ 2.000 ori mai mare decât salariul minim pe economie.

Prin acest quantum ridicat, se ajunge la situația ca moștenitorii să nu poată intra în posesia efectivă a moștenirii lăsate de către *de cuius*, astfel încât dreptul lor de moștenire devine teoretic și iluzoriu.

Se observă că soluția legislativă cuprinsă în art. 3 lit. c) al legii a fost motivată de faptul că „*părțile trebuie să apeleze la instanțele de judecată numai în cazul neînțelegerilor dintre ele și nu pentru considerentul că procedura judiciară ar fi una mai puțin oneroasă*”. De principiu, o atare motivare este corectă, însă nivelul taxelor judiciare de timbru este unul excesiv, fiind mai mare chiar și față de nivelul taxelor calculate la valoarea obiectului pretins printr-o acțiune în realizarea dreptului, și, astfel, este de natură să știrbească substanța dreptului de acces liber la justiție, precum și a dreptului de moștenire. Nicio rațiune nu justifică impunerea unei taxe judiciare de timbru în materie succesorală mai mare decât taxa judiciară de timbru în materia realizării dreptului (acțiuni în revendicare, acțiuni în pretenții etc.), cu atât mai mult cu cât acțiunile în realizarea dreptului comportă o activitate evident mai laborioasă din partea instanței de judecată.

Astfel, se observă că acest quantum ridicat al taxei nu este impus în interesul părții adverse spre a o scuti pe aceasta de efectuarea unor cheltuieli judiciare inutile și nici în interesul bunei administrări a justiției pentru acoperirea serviciului prestat de către instanțele judecătorești, din moment ce contraprestația este vădit exagerată din perspectiva quantumului raportat la valoarea prestației efectuate de instanța de judecată. Rezultă că acest quantum al taxei este impus exclusiv în interesul statului, în sensul ca acesta să realizeze un câștig din taxele judiciare plătite în cauzele civile, numai că interesul statului de a realiza un câștig din taxele judiciare de timbru trebuie să aibă o justificare rezonabilă și obiectivă.

⁷ A se vedea, printre altele, hotărârile pronunțate în cauzele *Hornsby împotriva Greciei*, 1997; *Burdov împotriva Rusiei*, 2002; *Jasiuniene împotriva Lituaniei*, 2003; *Ruianu împotriva României*, 2003; *Sabin Popescu împotriva României*, 2005.

Dacă am putea admite că justificarea este obiectivă (statul aflându-se într-o situație-limită cu încasările la buget), nu același lucru se poate afirma când se pune problema justificării rezonabile a acestei măsuri.

Stabilind acest lucru, trebuie analizat dacă acest quantum al taxei ține sau nu seama de interesele și situația părților litigante implicate. O atare taxă nu slujește nici interesele reclamantului, nici pe cele ale pârâtului, întrucât aceștia, *ab initio* aflându-se într-o stare conflictuală, sunt interesați să introducă cerere de dezbatere a succesiunii și să își partajeze bunurile ce rezultă din moștenire. În cazul în care taxa judiciară de timbru este excesivă, niciunul dintre aceștia nu va putea introduce cererea de dezbatere a succesiunii și, pe cale de consecință, nu se poate stabili masa succesorală și nu se poate face partajul. Mai mult, se poate constata că, de principiu, orice cerere în materie succesorală vizează cel puțin două aspecte: dezbaterea succesiunii și partajul succesoral, deci *ab initio* taxa judiciară de timbru datorată este de $3\% + 3\% = 6\%$ din valoarea masei succesorale. Această taxă, în funcție de specificul cauzei, poate crește dacă există cereri de raport (3% la valoarea bunurilor a căror raportare se solicită) sau cereri de reducere a liberalităților (3% la valoarea rezervei care urmează a fi reîntregită prin reducerea liberalităților).

Separat de această taxă, dacă părțile contestă bunurile de împărțit, valoarea acestora sau drepturile ori mărimea drepturilor coproprietarilor în cadrul cererilor de mai sus, taxa judiciară de timbru se datorează de titularul cererii la valoarea contestată în condițiile art. 2 alin. (1) — taxare la valoare.

Printr-un simplu calcul, se poate ajunge la concluzia că, în funcție de specificul unei cauze, quantumul taxei judiciare de timbru în materie succesorală poate depăși ușor 10% din valoarea masei succesorale.

Astfel, se ajunge la situația ca, deși moștenitorii să fi acceptat moștenirea, ei să nu poată să se bucure de aceasta. O atare situație este nu numai inechitabilă, dar și profund neconstituțională.

Efectivitatea dreptului de acces la o instanță impune ca exercitarea dreptului în cauză să nu fie împiedicată de existența vreunui obstacol de drept sau de fapt ce ar putea afecta însăși esența dreptului. Or, acest quantum al taxei este un obstacol de fapt, întrucât taxa este achitată pentru exercitarea unei acțiuni în justiție, este datorată anticipat, iar partea interesată nu va dispune de resurse financiare suficiente (a se vedea, în acest sens, și Cauza *Ait-Mouhoub împotriva Franței*, 1998), constituindu-se, astfel, într-un veritabil sine de neprimire.

De asemenea, este de observat că scutirea, eșalonarea sau reducerea taxelor judiciare de timbru nu trebuie să se transforme în regulă, așa încât prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 trebuie aplicate numai când situația de speță o cere. Însă, prin prevederea unui atare quantum al taxei judiciare de timbru, se ajunge la situația ca excepția să devină regula, iar regula excepție. Or, o atare situație este inadmisibilă. De altfel, judecătorul cauzei nici măcar nu dispune de criterii obiective pentru a hotărî cu privire la quantumul reducerii taxei sau cu privire la eșalonarea sau scutirea de la plata taxei.

Din cele de mai sus rezultă, în mod evident, următoarele:

— quantumul excesiv al taxei a fost impus exclusiv în interesul statului, în sensul ca acesta să realizeze un câștig din taxele judiciare plătite în cauzele civile succesorale;

— quantumul excesiv al taxei nu ocrotește interesele niciunei potențiale părți în cauza succesorală respectivă;

— quantumul excesiv al taxei încalcă accesul liber la justiție.

Având în vedere aceste aspecte, devin aplicabile constatările Curții Europene a Drepturilor Omului din Cauza *Podbielski și PPU Polpure împotriva Poloniei*, 2005, astfel încât concluzia nu

poate fi alta decât că acest quantum ridicat al taxei încalcă art. 6 paragraful 1 din Convenție.

Pentru aceleași rațiuni se încalcă și art. 21 din Constituție privind accesul liber la justiție, o atare măsură constituind o barieră de netrecut pentru justițiabil.

Obiter dictum, se poate constata că textul este lipsit și de claritate, precizie, previzibilitate, întrucât din conținutul său nu rezultă cu exactitate dacă taxa judiciară de timbru, în ipoteza art. 8¹ din lege, trebuie plătită de către toți moștenitorii separat și distinct sau proporțional cu cota-parte din masa succesorală la care sunt îndreptățiți, ceea ce poate duce la concluzia că taxa se aplică în mod separat fiecărei părți.

Un atare quantum excesiv al taxei judiciare de timbru are drept efect și o discriminare pe criteriul averii între moștenitori; moștenitorii care au suficiente resurse financiare pot accede cu ușurință la justiție în timp ce moștenitorii lipsiți de avere nu au un acces efectiv la justiție, fapt ce contravine art. 4 alin. (2) coroborat cu art. 16 din Constituție, dar și art. 124 alin. (2) din Constituție, justiția nemaifiind în fapt egală pentru toți.

3. Sub aspectul încălcării art. 56 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale, se poate observa că un atare quantum excesiv al taxei judiciare de timbru creează un dezechilibru evident între scopul legitim urmărit prin instituirea acestei taxe, și anume quantumul sumei ce trebuie plătită pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de prestarea serviciului public, și întinderea acestui serviciu.

Un quantum excesiv al taxei ce este datorată pentru un serviciu prestat o transformă pe aceasta într-un veritabil impozit pe moștenire, ce poate avea drept consecință diminuarea sau chiar anularea emolumentului ce rezultă din moștenire.

Acest impozit disimulat **crează o reală inechitate, pe de o parte, între moștenitori, văzuți ca beneficiari ai serviciului prestat, și, pe de altă parte, statul, cel ce prestează serviciul prin autoritățile și instituțiile sale, întrucât acesta din urmă va percepe** sumele de bani plătite nu în virtutea serviciului prestat de instanțele judecătorești, ci ca pe un veritabil impozit de natură să descurajeze dezbaterea succesiunilor și realizarea partajului succesoral în fața instanțelor judecătorești.

În fine, această taxă-impozit nu mai are un caracter „modic” așa cum arătase Curtea prin deciziile menționate mai sus, ci un caracter prohibitiv și nu mai poate fi considerată ca fiind în conformitate cu principiul așezării juste a sarcinilor fiscale consacrat de Constituție.

4. Prin instituirea unui quantum excesiv al acestei taxe este încălcat și dreptul de proprietate privată al celor ce vin la moștenire, care se văd lipsiți în mod nejustificat de exercițiul acestui drept, respectiv de atributele acestuia: *usus*, *fructus* și *abusus*. Chiar dacă cel ce are vocație la moștenire nu are bunurile rezultate din moștenire în proprietatea sa privată, textul constituțional de referință, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, este aplicabil din moment ce persoana în cauză are o speranță legitimă cu privire la intrarea bunurilor rezultate din moștenire în patrimoniul său. Vocația succesorală este premisa *sine qua non* a dreptului de proprietate dobândit pe cale succesorală.

Totodată, este de observat că în situația partajului nu este vorba despre un aspect care să vizeze constituirea vreunui drept (în speță, a celui de proprietate); acest drept există, problema punându-se doar pentru delimitarea materială a bunului/bunurilor, conform cotelor-părți existente.

Astfel, dreptul la moștenire, deși garantat din punct de vedere constituțional, devine iluzoriu și teoretic, iar cei ce au vocație succesorală, în lipsa resurselor financiare necesare, nu vor putea niciodată să acceadă la bunul lăsat drept moștenire de autorul lor.

5. Un quantum ridicat al taxei nu poate fi justificat nici prin aplicarea prevederilor art. 53 din Constituție, întrucât nu se poate afirma că acest quantum a fost stabilit pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenești, pentru desfășurarea instrucției penale sau pentru prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Prin urmare, deși existența în sine a taxei judiciare de timbru, în materie succesorală, nu este neconstituțională, quantumul excesiv al acesteia atingând substanța dreptului la acces liber la justiție, la proprietate privată și la moștenire, constituie și o restrângere a drepturilor și libertăților cetățeanului, fără a fi justificată de condițiile cerute de art. 53 alin. (1) din Constituție.

În sfârșit, întrucât, potrivit art. 53 alin. (2) din Constituție, restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică, iar măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății, se poate constata că un quantum exagerat al taxei nu este proporțional cu scopul urmărit, respectiv plata

serviciului prestat de instanțele judecătorești, și cu atât mai mult necesar într-o societate democratică și, ceea ce este cel mai important, atinge însăși substanța drepturilor enunțate, fiind evident în contradicție cu prevederile de ansamblu ale art. 53 din Constituție.

În ceea ce privește justificarea legiuitorului în sensul că taxele judiciare de timbru pentru cererile prevăzute la art. 3 lit. c) și art. 81 din lege nu trebuie să fie mai mici decât taxele notariale, pentru a nu determina o migrațiune spre instanțele de judecată a cererilor care se pot rezolva pe cale necontencioasă, aceasta nu se susține din moment ce quantumul acestor taxe putea fi ridicat la nivelul taxelor judiciare de timbru în materia acțiunilor în realizarea dreptului.

Or, așa cum am arătat, aceste taxe sunt mult mai mari decât cele aplicate cererilor evaluabile în bani.

Astfel, fie și numai pentru considerentele arătate mai sus, apreciez că prevederile art. 3 alin. (1) lit. c) și art. 81 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru trebuiau declarate ca fiind neconstituționale.

Judecător,
Petre Lăzăroiu

Judecător,
Iulia Antoanella Motoc

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 445321